

Név, osztály:
Magyartanárod:

Pontszám:

**SZÉP MAGYAR BESZÉD ISKOLAI ALAPÍTVÁNYI NYELVMŰVELŐ
VERSENY**
2017. március

1. Javítsd ki az alábbi mondatokban előforduló nyelvi hibákat!

Nem-e lesz jobb így nekünk?

Csak húzzák, halasszák a dolgot...

A rendőrség a robbantás helyszínének összes megközelítési útvonalának térfigyelő és biztonsági kameráinak felvételeit begyűjtötte.

Félbevághatlak? – szólt közbe a beszélgetőtárs.

A házi feladatomban sok hibát vétettem.

Ma aludnék egy kicsit délután, mert este sokáig fenn kell maradnom.

Ne vizsgálj a kérdést túlságosan aprólékosan vagy fontoskodó részletességgel, azaz ne legyél hajszálhasogató!

Én mindig is bírtam az olyan embereket, akik lerántják a vizes lepedőt a simlisekről.

A szolgáltató intézkedéseket foganatosított a megrendelő irányába.

2. Szentimrész diákok dolgozataiból idézek. Javítsd ki a hibákat!

A győzelmet társai itallal ünnepelték, és annyira bekábultak, hogy nem hallgattak Odüsszeusz szavára.

Eszejárása olyan furfangos, csalafinta volt, hogy a legnehezebb helyzetből is kihidalta magát.

Pénélopé a háztartási hűség makulátlan jelképe.

Kreón maga alá roskadt, miután felesége és fia is meghalt.

Antigonét először meg akarja ölni Kreón, de hogy ez a gyilkosság ne az ő kezén száradjon, így tömlöcbe záratja, hogy ott haljon éhen.

Antropomorf: az isteneket a mítoszok emberként állítják elő, de hallhatatlanok.

A költő a nagykárolyi bálon megismerkedett Szendrey Júliával, rögtön szerelmes lett, de Júlia nem gyulladt rögtön lángra Petőfitől.

A költőkre hárul az a feladat, hogy segítsék a népet a céljuk eljutásához.

Ádám és Éva gondatlanul élvezik az életet a gyönyörű Édenkertben.

Ez a strófa már a nemzethalált idézi elő.

Az után, hogy meghalt a lánya, elhallgatott a költői vénája.

3. Nyelvünk az utóbbi 1-2 évtizedben is sok új szóval és új jelentésekkel gyarapodott. Az új értelmező szótárhoz készített gyűjteményből írtam ide néhány példát. Párosítsd a jelentés betűjelét a szavakhoz!

új szavak	jelentés
1. agydugó	A) otthon, a családban maradó felnőtt korú, de felnőni nem akaró gyermek
2. gyernőtt	B) olyan tevékenység, amely során tabunak számító témákkal ismertetik meg az arra vállalkozókat
3. érzékenyítés	C) a mindennapi életet terhelő, többnyire háztartási kiadások díjának mérséklése
4. bubi	D) nyári hőségben felfrissülést nyújtó „építmény”
5. leokéz	E) a budapesti bérbicikli-rendszer rövidítése
6. párapu	F) elfogad, rendben lévőnek talál
7. agyféket kap	G) fülhallgató
8. rezsicsökkentés	H) nem tudja, mit kell tenni, leblokkol

A következő szavaknak a jelentését te magyarázd meg!

a) szelfizik

b) bakancslista

c) piáros

d) haspóló

4. Az sms-nyelvben sokféle rövidítést használunk. Bemutatok néhány típust.

rövidítés típusa	példa a jelentésével együtt
kezdőbetű megtartása önálló szóban	h = hogy
szókapcsolat rövidítése a kezdőbetűkkel	sb = semmi baj
a szó elejének megtartása a szóban	pill = pillanat
a szó eleje és vége adja a szót	vok = vagyok
magánhangzókat kihagyó rövidítés	érdkl = érdekel
szám- és betűkombinációk	1edül = egyedül

Az alábbi példákat jelentésükkel együtt írd be a táblázat megfelelő sorába!

kvzik, naon, tnap, lébként, hv, v, 7vége, figy, 4u, Lm1, mien, ne hari

5. Egészítsd ki az alábbi közmondásokat egy-egy hiányzó szóval, majd írd a táblázatba a jelentéseknek megfelelő nagybetűt! Vigyázz, egy meghatározáshoz nem tartozik közmondás!

- A) Jobb ma egy , mint holnap egy
- B) Egyik , másik
- C) nem lesz
- D) Ajándék ne nézd a

a közmondás betűjele	a közmondás jelentése
	Az igazi ajándékot kérés nélkül adják.
	A rossz természet nem változik meg.
	Egyformák.
	Többet ér a biztos kevés a bizonytalannál.
	Nem illik az ajándékot lebecsülni.

6. A következő szólások mindegyikében egy-egy oda nem illő szó található. Húzd alá a hibás szót, és a helyeset írd a pontvonalra!

- a) Száz mondatnak is egy a vége.
- b) Állához veri a garast.

- c) Farkasra bízta a káposztát.
- d) Két darálóban örölnék.
- e) Megette már étele javát.
- f) Rossz szemet tesz a tűzre.
- g) Megy, mint az ostorcsapás.
- h) Hétfőt mond.

7. Az áll igét sokféle jelentésben használjuk. Egészítsd ki a szólásokat és kifejezéseket a megfelelő szavakkal úgy, hogy az áll ige szerepeljen mindegyik válaszodban!

Pl. szó nélkül távozik valaki: továbbáll

- a) illik hozzá: neki
- b) jól végzi a dolgát: a helyét
- c) felesel, reklamál, visszabeszél, szemtelenkedik: neki
- e) kezeskedik valakiért, vállalja érte a felelősséget: valakiért
- f) nem ijedek meg tőle:
- g) sikeresen teljesíti: a próbát

8. Az alábbi összetett szavak előtagja minden csoportban ugyanaz a testrészt. Melyek ezek? Írd a betűjelek mellé a megfelelő szót!

a)	b)	c)	d)
...üveg	...tánc	...hossz	...hős
...pont	...pók	...vitorla	...kosár
...határ	...izom	...üreg	...harmonika

9. Húzd alá a felsoroltak közül azt a szót, amelyiknek a jelentése alapvetően eltér a többitől!

- a) ödöng, lődörög, cselleng, lohol, ténfereg
- b) szöszmötöl, pizmog, barkácsol, babrál
- c) oson, lopakodik, settenkedik, bukdácsol, lopózik
- d) felfuvalkodott, fafejű, öntelt, beképzelt, nagyképű

10. Olvasd el Szabó T. Anna Kocka-rap c. költeményének részletét! Milyen nyelvi jelenségre hívja fel figyelmünket? Magyarázd meg a szövegből vett 2-3 példával! Te hogyan fogadnál egy ilyen szerelmes verset? Fogalmazd meg néhány mondatban a véleményedet!

*Leülök melléd a netcaféban, tőled lett ez igazán hotspot,
bedumálom magam a programodba, hogy remegjen a térdeden a laptop.
Micsoda billentyűk, micsoda tapipad, és az LCD-d sem akármi,
hogy milyen lehet a kerneled, azt ki sem merném találni.*

*Ez már a közös ülés, ez a bőrkanapé, közös a szerverünk, tiszta szerelem,
módosítom a forráskódod – kompatibilis vagy? Gyere velem!*

